

Dnr 14KS/0251

Kommunstyrelsen 2014-05-07 § 84

Förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Kommunstyrelsens förslag

1. Förslag till Riktlinjer för god ekonomisk hushållning godkänns enligt koalitionen förslag (se bilaga 1).
2. Riktlinjernas indikatorer ska tillämpas i budget och följas upp i bokslut, från och med budgetåret 2015.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Ärendebeskrivning

Från år 2013 ändrades kommunallagen i några delar som handlar om ekonomi. En nyhet är att fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Ett sådant förslag till riktlinjer för Värmdö kommun har nu utarbetats av förvaltningen. Vidare ges kommunen möjlighet att skapa en så kallad resultatutjämningsreserv för att själv kunna utjämna intäkter över tid. Förvaltningen föreslår, efter moget övervägande, att Värmdö tills vidare avstår från att införa sådan reserv.

Koalitionen har lagt fram ett förslag som innebär justeringar av förvaltningens förslag, se bilaga.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse, Förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning,

Yrkanden

Anders Bergman (FP) yrkar bifall till koalitionen förslag (se bilaga 1).

Propositioner

Ordföranden ställer proposition om kommunstyrelsen beslutar enligt Bergmans (FP) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Bergmans (FP) yrkande.

Reservationer och protokollsanteckningar

Mats Skoglund (V) lämnar följande protokollsanteckning:

” Vänsterpartiet ifrågasätter, i likhet med många ekonomer, balanskravets årliga överskottsmål. För Vänsterpartiet räcker det med en budget i balans.”

Sändlista

Ekonomiavdelningen

KLK

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

1 Inledning

Värmdö kommun ska ha god ekonomisk hushållning och en långsiktigt hållbar ekonomi. Varje generation av invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva konsumerar.

Värmdö kommuns verksamheter ska ha god kvalitet och vara kostnadseffektiv. Det ställer krav på styrning och uppföljning av sambanden mellan resurser, prestationer, resultat och effektivitet i verksamheterna. Det innebär också krav på ständig prioritering, effektivisering och förnyelse av verksamheten.

2 Balans mellan intäkter och kostnader

Värmdö kommuns löpande intäkter ska varje år överstiga löpande kostnader, syftande till att ha beredskap för oförutsedda händelser och förändrade omvärldsfaktorer. Verksamhetens nettokostnader bör inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och statsbidrag/utjämningsbidrag. En bra balans mellan intäkter och kostnader innebär att kommunen kan minimera att ta upp lån för sina investeringar.

Kommunen ska vara rustad med en stabil ekonomi, så att den även vid en nedgång i samhällsekonomin kan uppvisa positivt resultat. En god ekonomi ger förutsättningar för att agera långsiktigt och därmed undvika att behöva vidta kortsiktiga åtgärder, som kan vara till men för verksamheten.

Indikator

Årets resultat enligt resultaträkningen i förhållande till skatteintäkter, skatteutjämnning och generella statsbidrag, %.

Målsättning: **minst 2 % exklusive engångsposter.**

3 Investeringar, skuldsättning, soliditet

Värmdö kommun växer snabbt, med det följer en kontinuerligt förändrad demografi, vilket kräver betydande investeringar. Kommunens investeringar har historiskt finansierats till stor del med banklån. För närvarande har Värmdö därför en jämförelsevis hög låneskuld.

Investeringar finansieras huvudsakligen genom driftresultat + avskrivningsmedel (= självfinansiering) eller genom lån. För att minimera behovet av nyupplåning ska Värmdö kommun:

- *Upprätthålla ett starkt och stabilt driftresultat
- *Anpassa planeringen av investeringar efter utrymmet för självfinansiering
- *Vara öppen för att låta andra aktörer uppföra och äga lokaler och anläggningar för den kommunala verksamheten.

Värmdö kommun ska eftersträva att den nominella låneskulden (banklån) inte ska öka. I takt med kommunens befolkningstillväxt och penningvärdesförsämringen kommer därmed låneskulden succesivt att minska i betydelse realt sett.

Därutöver kan genom engångsåtgärder, frigörande av kapital, avyttring av befintliga

fastigheter och anläggningar, skuldnivån sänkas.

Engångsvisa intäkter, såsom t ex reavinster, ska användas för att sänka låneskulden.

Fastigheter, anläggningar och infrastruktur ska underhållas och reinvesteras så att deras värde och funktionalitet upprätthålls.

Under ett antal år pågår i Värmdö en omfattande och starkt prioriterad utbyggnad av Vatten och avlopp. Investeringsstaken på området kan fluktuera kraftigt över tid. Kommunens målsättningar (se rutan) ska därför ses exklusive ekonomin för Vatten och avlopp.

Indikator

Kommunens låneskuld (=banklån)

Soliditeten (=andelen av kommunens tillgångar som finansierats med egna medel, enligt balansräkning)

Självfinansieringsgrad (= i vilken grad nya investeringar finansieras med egna medel).

Dessa faktorer beräknas exklusive Vatten och Avlopp.

Målsättning: **Soliditeten ska öka.**

Investeringssatsningar kan av naturliga skäl variera kraftigt mellan åren, ett kalenderår är kort tid i sammanhanget. Indikatorerna följs upp årligen, emellertid tar uppföljningen hänsyn till händelser och den ekonomiska redovisningen den senaste tvåårsperioden.

4 Styrning – mål och budget

Kommunens styrning med avseende på resurser, resultat och effektivitet ska vara tydlig och ändamålsenlig. Planeringen av kommunens ekonomi ska utgå från försiktighetsprincipen. Resursfördelningen i budget ska vara förankrad i realistiska bedömningar av det ekonomiska utrymmet, baserade på tillförlitliga beräkningar av kommunens inkomstsida.

I en växande kommun, som Värmdö, är volymförändringar i kärnverksamheten omfattande. Det är viktigt att ta hänsyn till dessa förändringar på ett realistiskt sätt i den ekonomiska planeringen. I det fall underlaget minskar inom en verksamhet ska det ekonomiska utrymmet frigöras och omprioriteras till verksamheter med växande behov. I kommunens årliga budget bör det finnas en beredskap för en volymutveckling, som inte kunnat förutses, likaså ska kommunen ha viss motståndskraft för andra omvärldsfaktorer.

Viktiga förutsättningar för en god ekonomisk planering är bra framförhållning i den fysiska planeringen och väl underbyggda befolkningsprognoser.

Kommunen ska utöva en tydlig och effektiv ägarstyrning av de kommunala bolagen med stöd av ägardirektiv och inom ramen för aktiebolagsrättslig koncern.

5. Uppföljning, utvärdering, åtgärder

Värmdö kommun ska årligen följa upp sin verksamhet med avseende på mål, resurser, uppdrag, volymer, prestationer, resultat och effektivitet.

Varje nämnd ansvarar för att uppnå uppsatta mål, utföra givna uppdrag och bedriva verksamheten inom de ekonomiska ramar fullmäktige fastställt. I nästa led föreligger motsvarande ansvar på förvaltningsorganisationens olika nivåer.

Uppföljning, i form av budgetuppföljningsrapporter, delårsrapport och bokslut/årsredovisning, ska kommuniceras inom förvaltningsorganisationen och från nämnderna till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i linje med särskilt fattat beslut och tidplan.

Respekt för beslutade budgetramar är grundläggande för kommunens långsiktiga handlingsfrihet. På samtliga nivåer i organisationen föreligger ett ansvar för att upprätta och genomföra planer och åtgärder i syfte att komma till rätta med eventuella budgetavvikelser. Det är av yttersta vikt att respektive nämnd tar ansvar för att inhämta erforderlig information, vidta och rikta krav på åtgärder i syfte att klara de ekonomiska ramarna.

Kommunfullmäktige garanterar kompensation för volymutvecklingen inom ett antal av kommunens kärnverksamheter. En nämnd får inte nyttja utrymme, som avsatts volymökningar, för annat ändamål.

Kommunstyrelsen har ett uppföljningsansvar och ska göra påpekanden relativt övriga nämnder och vid behov ta initiativ till att kommunfullmäktige ingriper.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska årligen, i syfte bl a att minimera ekonomiska risker, utifrån beslutade planer utföra intern kontroll och vidta erforderliga åtgärder beroende på konstaterade brister.

Indikator

Nämndernas budgetföljsamhet, avvikelse totalt sett.

Målsättning: budgetavvikelsen ska vara positiv eller 0 %.

6 Affärsdrivande verksamhet

Värmdö kommun bedriver affärsdrivande verksamhet inom två områden, Vatten och avlopp samt Renhållning. De affärsdrivande verksamheterna ska bedrivas enligt självkostnadsprincipen med, sett över tid, 100 % kostnadstäckning.

I perspektivet av en ambitiös utbyggnad av VA ska kommunen ha starkt fokus på investeringar och resultatutveckling inom området på kort och lång sikt och beredskap för korrigerande åtgärder.

Varje års resultat balanseras vidare i egen balansräkning för respektive affärsdriven verksamhet. Ackumulerade negativa resultat ska hanteras skyndsamt, med beaktande av gällande lagstiftning; skattekollektivet ska inte tillskjuta medel till den affärsdrivande verksamheten.

Indikator

Avgiftsfinansieringsgrad, d v s hur stor andel av den affärsdrivande verksamhetens kostnader som täcks genom intäkter (avgifter)

Skuld till kommunen, skattekollektivet

Målsättning: **avgiftsfinansieringsgraden över tid ska vara 100 %**

Vatten och avlopps respektive Renhållnings eventuella skuld till kommunen, skattekollektivet, får uppgå till maximalt **15 %** av verksamhetens omsättning. Under kort tid kan skuldsättningen tillåtas öka till **25 %**, det förutsätter dock att det finns en tydlig plan för återbetalning.

7 Samverkan - jämförelser

Värmdö kommun ska, i syfte att uppnå bästa möjliga effekt av varje insatt skattekrona, söka samverkan med andra aktörer och organisationer. Samverkan kan syfta till att skapa skalfördelar, säkra kompetens, sänka kostnader, förbättra kvalitet mm.

Inom kommunkoncernen ska funktioner, som kan lösas gemensamt, samordnas i största möjliga utsträckning. Samverkan med andra kommuner, t ex inom ramen för kommunalförbund, ska eftersträvas när så anses lämpligt. Inom ramen för den sociala ekonomin kan kvalitativa och kostnadseffektiva lösningar uppnås.

Det finns stora skillnader i produktivitet och styckkostnader bland Sveriges kommuner. Värmdö kommun ska aktivt använda jämförelser med andra kommuner som ett verktyg för att analysera ekonomi och verksamhet.